

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Polskiego – I etap szkolny 2025/2026

Proponowana literatura:

Podręczniki do języka polskiego ustalone na II etap edukacyjny lub inne dostępne źródła.

Zakres treści:

I stopień:

1. Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

1) Określa:

a) tematykę oraz problematykę utworu;

b) nadawcę i odbiorcę (adresata wypowiedzi).

2) Rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz określa ich funkcje w utworze.

3) Wyróżnia elementy świata przedstawionego w utworze, w tym: zdarzenia, sytuacje, wątki

(główne, poboczne), postacie (pierwsooplanowe, drugoplanowe, epizodyczne), określa czas

i miejsce przedstawionych zdarzeń, wskazuje zależności między zdarzeniami.

4) Rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach.

5) Określa funkcje elementów konstrukcyjnych utworu literackiego, w tym: tytułu, motta, puenty.

6) Przedstawia własne rozumienie utworu i uzasadnia przyjęte stanowisko.

7) Wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach.

8) Objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach.

- 9) Rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich cechy, przypisuje utwór do rodzaju literackiego.
- 10) Rozróżnia gatunki epiki, takie jak : powieść, opowiadanie, dziennik, pamiętnik, przypowieść, mit
- 11) Wskazuje elementy dramatu jako rodzaju literackiego: akt, scena, tekst główny, didaskalia,
monolog, dialog.
- 12) Analizuje i interpretuje teksty literackie oraz inne teksty kultury, w tym ikoniczne: obraz,
plakat, grafika, fotografia, przedstawienie teatralne, film.
- 13) Zna pojęcie komizmu oraz dostrzega jego funkcje.
- 14) Rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne pochodzenia mitologicznego, rozumie
ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach.
- 15) Rozróżnia typy tekstów: informacyjny, publicystyczny, ikoniczny, reklamowy.
- 17) Odróżnia informacje o faktach od opinii.
- 18) Porównuje utwory literackie lub ich fragmenty pod względem treści i formy.
- 19) Wskazuje związek treści utworu z tekstem graficznym.
- 20) Wyodrębnia obrazy poetyckie w utworach lirycznych.
- 21) Charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny), narratora, bohaterów.
- 22) Rozpoznaje metaforę (ożywienie, uosobienie), porównanie, epitet, wyraz
dźwiękonaśladowczy, powtórzenie, pytanie retoryczne, anaforę, apostrofę, aluzję literacką,
- 23) Wskazuje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, rym, strofę, refren.
- 24) Wyróżnia rodzaje rymów: męskie, żeńskie, parzyste/sąsiadujące, okalające, krzyżowe.
- 25) Omawia budowę wiersza, rozróżnia wiersz sylabiczny, wolny i biały.
- 26) Rozróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje
je we własnych wypowiedziach.
- 27) Dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje neologizmy, eufemizmy i objaśnia
ich rolę

w utworach literackich

2. Kształcenie językowe.

Uczeń:

- 1) Rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące.
- 2) Rozpoznaje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone, równoważniki
zdania, zdania bezpodmiotowe.
- 3) Buduje wskazane w punktach 1) oraz 2) wypowiedzenia i je przekształca.
- 4) Rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie oraz je tworzy.
- 5) Wskazuje i tworzy różne typy podmiotów i orzeczeń, przydawek, dopełnień i okoliczników.
- 6) Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy i określa ich funkcje składniowe w wypowiedzeniu.
- 7) Rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu, strony i rodzaju gramatycznego
odmiennych części mowy.
- 8) Stopniuje przymiotniki i przysłówki.
- 9) Stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych.
- 10) Odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, konstrukcje z „się”).
- 11) Rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, tworzy je oraz określa ich funkcje
w tekście.
- 12) Poprawnie używa czasowników w trybach: orzekającym, przypuszczającym oraz rozkazującym.
- 13) Stosuje konstrukcję stron czynnej oraz biernej czasownika i przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, odpowiednio do celu oraz intencji wypowiedzi, rozpoznaje imiesłowy

- 14) Wskazuje w wyrazie głoski, litery i sylaby.
- 15) Rozpoznaje rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne.
- 16) Rozumie, na czym polega błąd językowy i potrafi go skorygować.

3. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

- 1) Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (w tym opis przeżyć wewnętrznych), list prywatny, kartka z dziennika, zaproszenie, podziękowanie.
- 2) Redaguje wypowiedź w oparciu o podaną lekturę oraz własne doświadczenia czytelnicze.
- 3) Stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję.
- 4) W sposób rzeczowy argumentuje swoje stanowisko, zgadza się z cudzymi poglądami lub z nimi polemizuje.
- 5) Odróżnia argument od przykładu.
- 6) Funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne.
- 7) Wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach, w tym zasady ortografii i interpunkcji.